

Vattentjänstplaner, LAV och VA-planering

Havs
och Vatten
myndigheten

Bodil Forsberg
Åsa Gunnarsson

I pipeline 2025: webbvägledning om tillsyn 6 § LAV

- Målgrupp: länsstyrelsernas tillsynshandläggare
- Vägledningen läggs upp utifrån tillsynsprocessen
- Utkast väntar på juridisk granskning
- Referensgrupp (4 lst) och samverkansgrupp (andra nationella myndigheter)
- Remiss
- Publicering senare delen av 2025

RIR 2025:2

Tillgången till kommunalt vatten och avlopp

– statens insatser för allmänna vattentjänster

Det saknas vägledning och uppföljning av kommunala vattentjänstplaner. Syns ingen effekt på kommunernas arbete med underhåll och förnyelse av va-infrastrukturen vilket var ett syfte med planerna.

Havs
och Vatten
myndigheten

För mycket fokus på kommunernas ansvar att bygga ut allmänna vattentjänster till geografiska områden som inte har sådana idag. Underhåll och förnyelse av va-infrastrukturen har tappats bort. Länsstyrelsernas tillsyn är huvudsakligen händelsestyrd.

Riksrevisionens rekommendationer i kortformat

1. Uppdrag till lämplig myndighet att vägleda kommunerna i arbetet med att ta fram vattentjänstplaner. Ökad nationell samverkan.
2. Mer befogenheter till länsstyrelserna att begära in uppgifter från kommunerna
3. Säkerställande att tillsynen omfattar kommunernas hela ansvar enligt 6 § LAV.
4. Tydliggörande i tillsynsvägledningen hur länsstyrelsens tillsynsansvar enligt LAV förhåller sig till den tillsyn som sker enligt annan lagstiftning.
5. Tydligare uppföljning av tillsynen - mer fokus på att säkerställa att tillsynen omfattar kommunens hela ansvar enligt 6 § vattentjänstlagen. Ev tydligare uppdrag från regeringen till HaV.

Regeringens
ansvar

Regeringens
ansvar

Länsstyrelsernas
ansvar

HaVs ansvar

HaVs ansvar

VA-beredskapsutredningen, SOU 2024:82

8.4.2 Vägledning för vattentjänstplaner

Bedömning: Kommunerna har behov av statlig vägledning för uppgiften att ta fram vattentjänstplaner.

Förslag: Regeringen ger uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Boverket att gemensamt vägleda kommunerna i arbetet med att ta fram vattentjänstplaner. Uppdraget bör samordnas av Havs- och vattenmyndigheten.

6.3.1 Krav på utökad planering

Bedömning: Kommunen behöver planera både brett och långsiktigt för att säkerställa att den allmänna va-anläggningen fungerar i ett förändrat klimat.

Förslag: Kravet på vattentjänstplan utvidgas till att avse alla åtgärder som behöver vidtas för att va-anläggningen ska fungera i ett förändrat klimat.

På gång på HaV och inom nationella samordningen för dricksvatten

» Dricksvattendirektivet

- Vattenmyndigheterna ska genomföra riskbedömning av tillrinningsområden för uttagspunkter.
- HaV och SGU tar fram föreskrifter för vad riskbedömningen ska omfatta och hur den ska göras.
- Ska vara till hjälp för kommun/vattenproducent att skydda råvattnet.

» Klimatförändringarnas påverkan på vattenförsörjningen

- RU: HaV ska identifiera särskilt känsliga avrinningsområden för vattenuttag och ta fram underlag för att kunna göra vattenbalanser för dessa. Hur kan samhällets vattenbehov tillgodoses i balans med naturens behov vid torra och vattenbrist? (2026)
- Stödja länsstyrelser och kommuners arbete med att ta fram vattenförsörjningsplaner med fokus på klimatanpassning.
 - Temaseminarier (under planering)

Regeringsuppdrag på gång på HaV

- » Delåtgärdsprogram för effektiv vattenförvaltning (2025)
- » Vidareutveckla åtgärdssamordning för avrinningsområden (2026)
- » Uppföljning och utvärdering av åtgärder mot övergödning (2026)
- » Samverkan för effektiv vattenförvaltning (2028)
- » Förbättrad havsmiljö och minskad övergödning i Östersjön (2028)

[Regeringsuppdrag - Havs- och vattenmyndigheten](#)

TACK!

lavtillsyn@havochvatten.se

